

DE TROPISCHE NATUUR

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCH-INDISCHE NATUURHISTORISCHE VEREENIGING

Onder redactie van M. A. Lief tin ck, met medewerking van Dr C. G. G. J. v an Ste en is voor het botanisch gedeelte. Alle stukken het tijdschrift betreffende te richten tot M. A. Lief tin ck, Zoölogisch Museum, Buitenzorg.

Hoofdbestuur der Vereeniging: Dr D. F. v an S lo o t e n, Voorzitter (Herbarium te Buitenzorg), Dr J. H. Co e r t, Onder-voorzitter (H.B.S.-straat 17, Soerabaja), Mej. C. J. v an S cho on ne v e l d t, Secretaresse-Penningmeesteres (van Heutszboulevard 12, Batavia - C.), M. A. Lief tin ck, Secretaris-redacteur van het tijdschrift.

Abonnementprijs voor niet-leden der Ned.-Indische Natuurhistorische Vereeniging f 7.—

EEN TOCHT NAAR HET NATUURMONUMENT NOESA BAROENG

Op 3 December hield de afdeling Djember een excursie naar het natuurreservaat Noesa Baroeng. Een 17-tal deelnemers vertrok reeds om 3¹/₂ uur 'smorgens van Djember naar de visschersplaats Poeger aan de Zuidkust, waar men zich inscheepte in kleine prauwtjes om den tocht over de Oceaan te maken. Daar elke prauw, behalve den roeier, slechts één passagier kon bevatten, zeilde daar in het eerste ochtendgloren een vloot van 17 booten uit. Bij het opkomen van de zon kreeg men een steeds wijdere blik

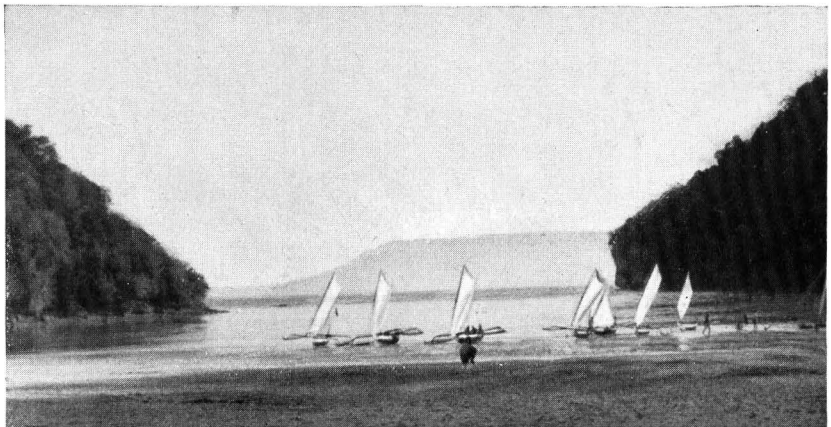

Fig. 1. De vloot in de Djeroek-baai.

op de woeste Zuidkust, waar de rotsen onderspoeld zijn, en waar tallooze baaien min of meer beschutting geven tegen de felle branding.

Na een voorspoedigen tocht van 2 uur in Zuidelijke richting werd het eiland Noesa Baroeng bereikt. Over koraaltuinen met bontgekleurde vischjes heenglijdend, kwamen we aan land in de Djeroekbaai. Het land is buitengewoon woest; honderden meters hoog rijzen de rotsen loodrecht uit zee op.

Eerst wandelden we wat langs de koralen, waar de vele Keverslakken (*Chitonidae*) en Hoedjesslakken (*Patella's*) opvallen, die op de rotsen vastgezogen zitten. Hier en daar vluchtte een hagedisje weg, verstopte zich een krab, of sprong een rotsspringer met de meest onberekenbare sprongen langs de steilste steenwanden tot hij met een plons in het water viel. Onder water, soms gedeeltelijk droog, zijn

grote plakkaten Doomansduim (Alcyoniden) te zien. Daarnaast kalkkoralen in bruine en groene tinten met hier en daar wat helderder lila, rood of wit er tusschen door. Maar het meest trokken de vischjes de aandacht: allereerst de schitterend azuurblauwe (*Abedefduf*), die blijkbaar den heelen dag niet anders doen dan verstoppertje spelen, dan eenige Papegaaivisschen en een paar hooge, zwartgeel gebandeerde Koraalvisschen. Verder ontdekten we eensklaps een Murene van bijna een meter lang, die kalm kronkelend dicht naast ons zwom, tot hij zich tenslotte onder een steen verstopte, maar de wit met bruinevlekte kop stak hij naar buiten.

Tusschen de koralen en het strand, waar een zandstrook ongeveer kniediep onder water stond, krioelde het van vele duizenden temoeroe's (Indische sardientjes).

Wat later op den morgen gaf de leider van den tocht het sein: weer in de

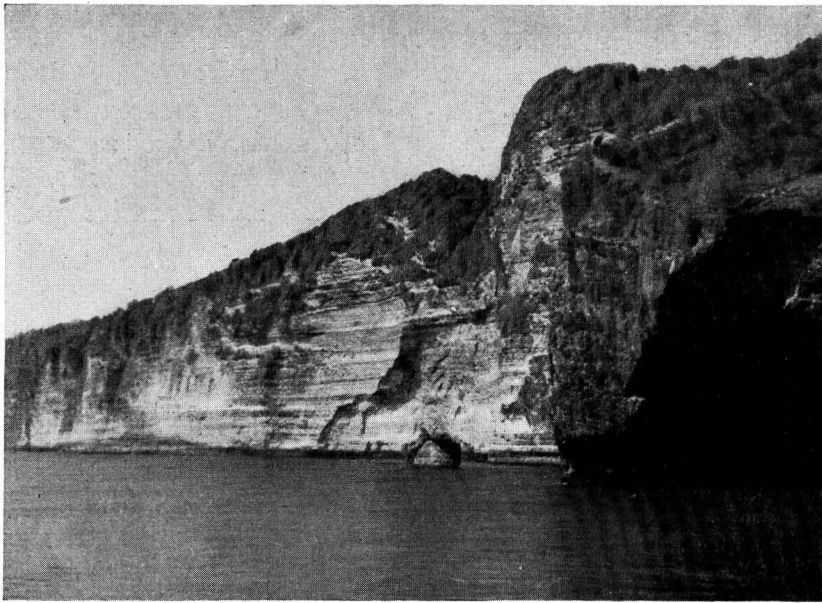

Fig. 2. Rechts de vogelnestgrot, links de rotswand der Jan van Genten.

prauwen. Met opgerolde zeilen roeiden de visschers ons naar de Oostelijkst gelegen baai van Kamal. De tocht ging nu over de mooiste koraaltuinen, steeds meer kleuren kwamen er in. Vuurrood, geel en blauw schitterde het tusschen de chocoladebruine en olijfgroene koralen. Door het heldere water was alles duidelijk te zien. Hoe dicht dit op het oog zoo heldere water bevolkt was, bleek wel toen een der leden de vangst in zijn

plankton-netje vertoonde. Door een vergrootglas bezien bleek het te krioelen van kiezelwiertjes, millimeter-kleine kreeftjes (Copepoden), Salpen, pelagische larven van allerlei dieren, die in volwassen toestand tusschen de koralen rondkruipen, zooals zeesterren, wormen, slakken, enz.

Van het prachtig witte zandstrand begon nu de tocht door laag, dicht bosch naar een ander strandje, vanwaar we een prachtig uitzicht kregen op een reusachtigen vogelnestgrot en op den steilen, gelaagden rotswand, waar de Rotspelikanen (*Sula leucogaster plotus*) verblijf houden. Allen kwamen we onder den indruk van de grootsheid en de intense rust, die van zulk een vredige baai uitgaan, zoo overweldigend, dat men het bijgewoond moet hebben om zich dit voor te kunnen stellen. Geinspireerd klauterden we als klipgeiten de rotsen op, want daar op die overhangende rotspunt boven, zouden we een nog veel mooier uitzicht hebben. Terwijl we daar stonden te genieten, hoorden we plotseling een hevig gesis voor onze voeten, alsof een voorwereldlijk monster ons minder vriendelijk

begroette. Het gesis hield niet lang aan, maar herhaalde zich voortdurend. Het werd veroorzaakt door eenige kleine gaten in de rots waar wij op stonden, die blijkbaar verbinding hadden met een afgesloten grot, waar met iedere aanrollende golf het zee-water binnendrong, aldus de lucht in den grot samenpersend, die nu een andere uitweg moest zoeken. Er werden een viertal „blazende gaten” gevonden.

Bij het teruggaan bleek alweer, dat het opklimmen der rotsen eenvoudiger is dan het afdalen. Vrij spoedig bereikten we

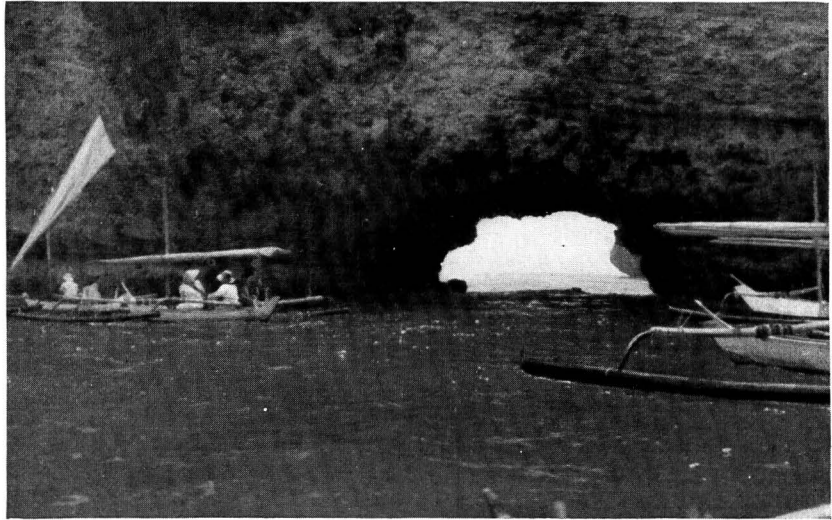

Fig. 3. Een poort door de rotsen.

echter de landingsplaats waar we weer in de prauwtjes plaats namen om naar

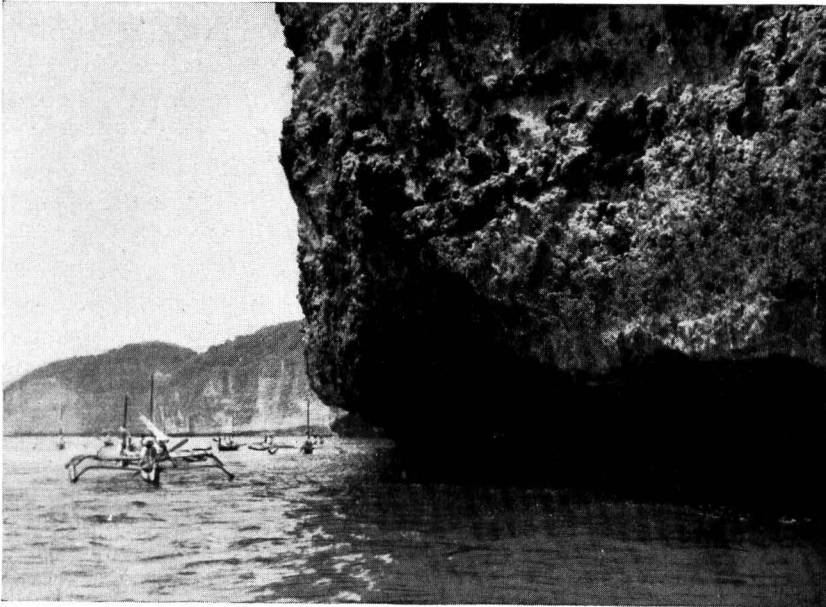

Fig. 4. De ondermijnde rotsen van Noesa Baroeng.

de Jan van Gentrotsen te roeien. De geweldige hoogte van dezen rotswand bleek pas goed toen we eronder langs voeren. Hier zagen we ook eenige Keerkringvogels cirkelen (*Phaeton lepturus lepturus*) met hun prachtige lange staartveeren.

Vermoedelijk broeden deze vogels hier: wij zagen hen meermalen landingen verrichten in hopen in den steilen rotswand aan de Oostzijde van Tandjoeng Kamal.

Na een half uurtje roeien naderde onze vloot de kolonie Jan van Genten, die echter op het ongewone gezicht van het groote aantal prauwtjes ontijdig de wieken nam

Ondanks nauwkeurig speuren met de kijker konden geen jongen geconstateerd worden, hetgeen overigens geen verbazing wekken kan, daar de kolonie op een 100 meter hoogte in diepe richels van den loodrechten rotswand verblijf houdt.

Verder werden gedurende dezen tocht langs de kust van het eiland verschillende Rifreigers (*Demigretta sacra sacra*), een Slangenbuizerd (*Cuncuma leugaster*, een paar Vischarenden (*Spilornis cheela bido*) en enkele Oeverloopertjes (*Tringa hypoleucos*) waargenomen. Midden op zee zagen we vele Jan van Genten en enkele Sterns (*Sterna bergii cristata*).

Na aan de Oostzijde van het eiland uitgekeken te zijn, aanvaardden we den terugtocht. Het was bijna elf uur. Aanvankelijk was het op zee maar een saaie boel, maar gelukkig voor den leider, die een wilde vaart voorspeld had, kwam allengs de Zuidenwind zijn belofte inlossen en scheerden tenslotte de ranke prauwtjes als snelle vogels over het water.

Tegen eenen werd in een enthousiaste stemming de zoetwaterbadplaats in het natuurmonument Poeger bereikt, waar na een verfrisschend bad iedereen uitgehongerd bleek te zijn, en de medegebrachte lunch duchtig aangesproken werd. „Tot verder naricht” van de deelnemers werd nog onder groote aandacht een hoogst interessant verslag over een tocht naar Noesa Baroeng uit het jaar 1880, dat welwillend door een van de leden afgestaan was, voorgelezen, waarop tegen 2 uur de verdere terugtocht aanvaard werd.

J. G. KOOIMAN.

R. VAN DER VEEN.

BULBOPHYLLUM EN VLIEGEN

Bulbophyllum Lobbii met gevangen vlieg.

foto v. d. schr.]

stempelzuil vastgeplakt. Het wipmechanisme had blijkbaar gewerkt, maar de vliegen hadden zich niet kunnen losrukken en waren gesneuveld.

Op blz. 21 van jaargang 27 schreef ik over het wipmechanisme in de bloemen van deze Orchidee. Het bleef bij een vermoeden en een aansporing tot de lezers om eens op te letten, welke dieren door de wip tegen de stempelzuil gegooid worden. Ik vernam nog niets. Toen ik in Augustus 1939 teruggekomen was van vakantie, bleek mijn vermoeden juist geweest te zijn. Op een drietal min of meer uitgebloeide bloemen (andere waren er niet) zaten vliegen met den rug aan de